

Jo també soc de fang

Núria G. Caldés

Una immersió al Japó de l'art Jōmon

Saldonar.

Jo també soc de fang

Núria G. Caldés

Una immersió al Japó de l'art Jōmon

Jo també soc de fang

© del text: Núria Garcia Caldés, 2022

© de les il·lustracions: Hiroshi Kitamura, 2022

© de la fotografia de la coberta: Martí Ribas, 2022

© d'aquesta edició: Edicions Saldonar, 2022

Primera edició: juny del 2022

Publicat per Edicions Saldonar

Alfambra, 16, 5è 2a

08034 Barcelona

edicions@saldonar.com

www.saldonar.com

@saldonar

Edició i producció: Francesc Gil-Lluch

Disseny i maquetació: Octavi Gil Pujol

Distribució: UDL

Thema: AF, JB, 1FPJ, 3BD

ISBN: 978-84-17611-91-0

Dipòsit legal: B 7929-2022

Aquest llibre s'ha imprès amb paper procedent de boscos gestionats de manera sostenible, un òfset cru de 80 grams, i s'ha compaginat amb la tipografia Tiempos en cos 10.

Els titulars del *copyright* tenen els drets reservats.

Taula

La bondat dels desconeguts	11
Un món de prodigis	35
En trànsit	59
El camí dels deu minuts	85
Dogü a les mans	101
Ens accelerem	121
Un cercle de fum i foc i aire	129
Arriba el després	149
Marxar cansa	167
Agraïments	173

La bondat dels desconeguts

Al final vaig marxar entusiasmada, disposada a travessar Àsia de cap a cap, aquella enormitat, i desitjant que triguéssim moltes hores a fer-ho. Vaig esquivar amb èxit tots els obstacles que em plantejava l'horari, l'aeroport, els controls.

Ja dins l'avió, la negror absoluta de la vista fora de la finestreta em va tornar aviat, amb el seu doble mirall, a l'obsessió de la pantalla petita que et va informant de la velocitat i aquestes coses, l'alçada, la temperatura, uns detalls que semblava que deixaven indiferents altres passatgers, que de seguida es van posar a repassar papers o documents, probablement de feina. Gent que anava a treballar i que, en algun cas, coincidien i començaven a xerrar, on vas aquesta vegada i quina mena de màquina has de muntar, semblava gent que marxava lluny amb moltes obligacions a l'esquena. Per a mi, el més bonic era seguir l'avió dibuixat de manera bàsica en el seu avanç per sobre d'un mapa esquemàtic i per força més aviat buit en què s'anaven escrivint i esborrant consecutivament noms de ciutats que m'excitaven, o bé el record de lectures passades o bé directament la visió d'aquells altres mapes muts que en un moment determinat de la infantesa, fora de mi, havia hagut d'omplir amb una toponímia que aleshores es mostrava incapaç de dir-me res conscientment i que ara es desvetllava

com si alguna vegada s'hagués alçat repartint fites en el meu camí personal.

Amb un desig insistit en el temps, havia estat sospesant el viatge que acabava d'iniciar, i, si bé vist des d'ara era un viatge força discret, en el meu funcionament mental i econòmic de treballadora pel meu compte dedicada al que en podríem dir cultura i a la producció artística era, només de pensar-hi, un fet extraordinari. Un mes sencer sense treballar. Un mes sola. Un mes fora de casa. Un mes en un tros del Japó. Tres setmanes en un racó del Japó sumant-hi encara deu dies que dedicaria a passar d'una illa a una altra, cadascuna amb museus a dojo i encara, molt important, la visita a una ciutat que havia quedat clavada al cervell de la història i en el meu sense discussió, Hiroshima.

La previsió era, havent fet escala en un dels aeroports de Xangai, arribar a Osaka. En concret, a Shin-Osaka, que no era ben bé el mateix segons l'home que en aquells moments de planificar l'arribada insistia a donar-me orientacions que m'havien d'ajudar a situar-me. Que no era ben bé el mateix m'havia quedat força clar per la insistència d'aquesta mateixa persona, que intentava explicar-me amb claredat on havia d'agafar el tren per seguir i després canviar de via i de línia per anar fins a Niimi, un poble voltat de turons d'un verd profund en aquella època de l'any i travessat per un riu cabalós empès per si mateix amb l'energia que li havien procurat les darreres pluges, que havien estat intenses. Com que jo en general callava o només feia gestos silenciosos d'assentiment abocada sobre la tauleta on veia els horaris dels trens que em concernien, tota jo distanciada de mi mateixa i estranyada

d'estar realment fent aquella planificació amb mi a dins, ell em mirava i desconfiava de la meua disposició retentiva, i em feia examen, a veure, quan arribis a l'aeroport d'Osaka, el de Kansai, què has d'agafar? I jo, sorprenent-lo, li deia, ho he entès tot, a Kansai he d'agafar el tren, l'únic tren que hi ha, que va cap a la ciutat travessant el mar pel pont que uneix aquest aeroport amb l'illa principal, i n'he de baixar a Shin-Osaka. Ha quedat clar, doncs?, em deia. I jo: sí, i tant. Ell patia per si em perdia i feia tard a la cita concertada, perquè després d'haver arribat a Shin-Osaka havia d'anar a Okayama, i allà calia canviar de tren i agafar-ne un de més petit, no de primera línia, un que, ho recordo bé perquè hi vaig arribar a pujar, duia drapets blancs amb puntetes als capçals dels seients, que eren de vellut envellit i granat.

Vaig volar cap a Xangai, doncs, enmig d'una negror d'alçada que s'anava allargant i es tenyia de silenci; el defora intuït amb una bona càrrega de possibilitat i el dedins palpable, amb un munt de gent que ja havia optat per la penombra i per posar-se antifaços i mirava de dormir o que directament, ignoro com s'ho fan, ja dormien. Pastilles ràpides, en deuen dir. Jo no els podia seguir en aquell son, i vaig buscar alguna pel·lícula que no em va atrapar i una música amb auriculars que de seguida em van molestar com a cossos estranys inserits a les orelles. Ho vaig deixar córrer i vaig apagar la pantalla i em vaig dir ara t'estàs aquí quieta, sense fer res, sense moure't i respirant tranquil·la. Descansa i calla. Va ser quan el vaig sentir, com si hagués avançat de dret cap a mi a través d'un canal específic. De fet, el vaig començar a sentir molt abans que m'entrés a la consciència; era un cant poc variat en l'harmonia i curt en la cadència repetitiva,

i tot i això la tendresa que n'emanava era ferma i directa. No sé si el vaig arribar a veure. L'arbre i les seves fulles, el sol que hi traspassava, les lluentors variables de verd i marró que un airet fi enriquia amb moviments discrets i definitius en tota una cadena de resultats, tot plegat feia que quedés convençuda de la visió, concentrada, començada a esvaïr, a punt d'emprendre el vol, d'un ocell que em posava al davant la fisicitat que li havia correspost, amb aquelles plomes i aquells borrisols, amb aquella panxeta rodoneta i aquells gestos que semblaven nerviosos i probablement eren respostes d'anar i tornar que enviava als estímuls de l'entorn, com també em posava al davant el sentit unívoc d'un cant simple i acabat de fer amb tota la seva gratuïtat. Vaig obrir el palmell sabent que era impossible que ho fes però desitjant que l'ocell s'hi posés, sabent que ell i jo, aleshores, podríem ser una sola cosa al món. Encara tenia la mà ben oberta quan em vaig remoure al seient. Un altre so em va arribar i vaig obrir els ulls en resposta: l'hostessa passava amb el seu carret ple de les begudes habituals. Sí, gràcies, un got d'aigua farà el fet, i me'l vaig beure acompanyada per una resplendor alada.

Amb un bon component d'innocència, un altre bastant profund d'ignorància i un tercer d'ingenuïtat en part emocional i en part força general, i encara amb un grau de decisió notable, vaig arribar a Xangai; allò que em temia que fos una cosa de les enormes a la xinesa segons la idea que havia confegit particularment del que era una Xina plena de gent amb unes masses humanes que ja veia ondular d'aquí cap allà, com si diguéssim unes masses infranquejables, tothom igual al del costat i que ni a cops de colze perquè no hi estic gens entrenada hauria pogut travessar, que m'haurien impe-

dit agafar l'avió que em tocava desplegant les seves banderes vermelles i marxant tothom al mateix pas en una desfilada gairebé marcial mentre jo sentia que per megafonia em cridaven pel nom i em donaven el darrer avís per embarcar, i ja em posava a somicar, tot plegat va créixer tant que em va fer parar i passar a rumiar que res de l'espai que transitava s'havia posat allà per rebre'm personalment, calma't, ans al contrari, ni per a tu ni per a mi, sinó per al concepte d'un viatger que es pensa tota una altra cosa i que es fa l'inconscient de la vellesa del món, del pes de la terra, de com és d'antiga, del món que coneixem amb la seva fatiga crònica que batega, el món que acumula tantes estratificacions sota el cel i fetes d'un a l'engròs impossible d'amidar o d'avaluar fora del que pot donar de si una cinta mètrica i alguns altres aparells específics, i que dona la idea que el trepig individual resulta tan lleu com a impacte que més aviat semblaria que sobrevoles el terra amb les aletes diminutes de missatger alat que et surten als braços quan et penses, i només t'ho penses, que camines clavant els talons en terra i que avances amb fermesa.

Acabada la reflexió, va resultar que l'aeroport no era res de l'altre món ni pel que feia a les mides ni per la quantitat de persones que hi havia, si més no mirat en superfície. Això sí, les de l'espera van ser unes hores sorolloses amb l'inconvenient i l'avantatge entortolligats d'estar amb un servei de wifi tan minso com inexistent i prou ben anunciat amb dos passos molt fàcils de fer, deien, i una contrasenya que havies de rebre i que no vaig rebre perquè sense connexió no podia de cap manera, però que un home d'aire trist assegut al costat d'un

dels punts de recàrrega de telèfons em va ajudar a obtenir i que tanmateix es va mostrar inútil, i ell mateix es va arronsar d'espatlles mentre em deia que li sabia greu, que no sabia què fer-hi, i amb l'altre inconvenient, el segon, de tenir amb mi la maleta, que no havia pogut facturar directament, i que seguia empenyent al meu costat.

Una mandra que s'havia anat fent amb la inèrcia del moviment constant en què em mantenia em va impedir fer cua enlloc per menjar res. Van ser unes hores llargues que vaig passar deambulant entre el soroll de crits de vegades estridents i d'una sonoritat desconeguda, que d'altra banda semblava que es prometia grans alegries futures, grans diversions. Grups de gent que es trobaven i es comptaven a veure si hi faltava algú i, comprovat que no, es feien la foto corresponent amb els integrants de la colla fent gestos de victòria o d'aquests altres que es fan ara i a continuació les devien pujar a Instagram o Facebook ràpidament, no perdem temps, si no per què les fem; hores deambulant i fent esses entre cues de gent a tocar dels lavabos per omplir termos amb l'aigua calenta que rajava d'una mena de font sortidor estratègic per fer el te o la infusió que venia de gust, tothom aplicat a actuar en el que feia amb el convenciment que, sens dubte, allò era el que calia.

El moviment de les persones, ininterromput, dibuixava unes trajectòries que, si bé raonaves que s'enredarien i arribarien a elaborar uns nusos impossibles de desfer, no s'hi embolicaven, en si mateixes no tenien objectiu de cap mena de convertir-se en res, i si t'hi fixaves t'adonaves que al cap de no gaire d'haver estat deixades enrere entre els nous recorreguts que les travessaven i giragonsaven, elles, les antigues, desapa-

reixien i es fonien com si mai no haguessin estat res, i a més hi havia aquell home, potser d'uns cinquanta anys, escardalenc i més o menys ben vestit, que les remenava i trastocava totes mentre oferia als vianants més solitaris el que em va semblar que eren telèfons mòbils, potser robats i potser de primera generació? Em va sobtar que algú gosés desenvolupar aquella activitat allà al mig, si jo ho havia vist ho veia tothom, ho vaig trobar inversemblant. Em feia mitja por mirar-me'l no per mi sinó per ell, perquè em semblava que cridava massa l'atenció i que si jo li clavava la mirada al damunt encara se'l veuria més, i que de seguida li caurien a sobre uns quants policies de paisà, xinesos, és clar, que se l'endurien emmanillat havent-li clavat una pallissa a les cames sobretot i fet saltar les poques dents que li quedaven en una boca que només li havia vist entreoberta quan mussitava la seva oferta. Ningú n'hi va fer cas que jo veïés, i potser era una trampa i potser el policia era ell, que feia d'esquer intentant caçar en ple desaire el qui gosés saltar-se les lleis de l'oferta i la demanda oficial, legal, la que pagava els impostos deguts, comprant a un desconegut un material sense saber-ne la procedència; a mi, una estrangera sense paciència per estar-se gaire estona seguida asseguda enlloc, no em devia considerar objectiu de mercat. I ben fet que va fer. Me'n vaig oblidar no sé com, quan ell encara insistia. A fora, la imatge d'un carrer atrafegat amb gent i ple de trànsit que arribava i marxava es veia enfosquida pels vidres. Si jo no hagués estat jo hauria agafat un taxi i li hauria dit passegi'm una estona per aquesta ciutat seva, que no hi he estat mai. Però... i si em quedava allà enmig d'un embús de trànsit impossible i perdia el meu avió?